

FOOMU KOLE 'O HA TOKOTAHA NGĀUE'OFA 'I HE KAUTAHA NGĀUE'OFA 'AMELIKA 'I TONGA NÍ POLŌSEKI KI HONO FAKALAKALAKA'I 'O E LEA FAKAPILITĀNIÁ

1. FATONGIA 'O E KAUTAHA NGĀUE'OFA 'AMELIKÁ 'I TONGA NÍ:

Ke tokoni ki he fakalalakala fakasōsiale, faka'ekonōmika, mo e fakaetangata 'a e kakai Tongá, 'aki 'a e fengāue'aki mo e ngaahi kautaha hoa ngāue. 'Oku nofo mo ngāue 'a e Kau Ngāue'ofa 'Ameliká (KNA) 'i he ngaahi komiunitií, ke pouaki 'a e melino 'i he māmaní mo e feohi fakakaume'á, 'aki 'enau fengāue'aki ke 'unuaki'i e ngaahi taumu'a langa fakalalakaká 'i hano fakafetongi 'o e 'ulungānga fakafonua. 'Oku faka'atā heni 'a e kakai Tongá ke toe mahino ange 'a e 'ulungānga fakafonua 'o 'Ameliká kae pehē foki ki hono fakamālohia e mahino mo e hounga'ia 'a e KNA 'i he 'ulungānga fakafonua faka-Tongá. 'Oku tokoni 'a e Tokotaha Ngāue'ofá 'i he tafa'aki fakatekinikalé ki he ngaahi 'ēlia 'o hono Fakalalakaká 'i 'o e Lea Faka-Pilitāniá, 'i loto pē 'i he tafa'aki 'o e Akó. Ko hono faka'osí, ko e taumu'a ki he ngāue kotoa pē 'a e Kautaha Ngāue'ofá, ko e fengāue'aki mo e kakai Tongá ke fakatupulaki e tūkunga mo'ui 'i honau komiunitií.

2. FAKAMATALA KI HE FEITU'Ú

	'APIAKÓ	KOMIUNITĪ
HINGOA		
FAKAMATALA	Tokolahi 'O e Fānau Akó: Tokolahi 'O e Kau Faiakó: Fakataha'i e Kalasi? ('Io/'Ikai):	Motu: Vāhenga: Tokolahi:

3. NGAahi FAKAMATALA FETU'UTAKI PAÚ

	'APIAKO	KOMIUNITĪ
HINGOA		
TU'UNGÁ		
# TELEFONI WHATSAPP		
ĪMEILI FACEBOOK		

KI HE 'ŌFISÍ PĒ

'Aho Ne Ma'u Aí (Faka'ilonga Hingoa): _____ # Tali Totongí (Faka'ilonga Hingoa): _____
Fakapapau'i 'o e Talitotongí (Faka'ilonga Hingoa): ____ Kuo 'Ave e Fakamatalá (Faka'ilonga Hingoa): _____

4. NGAAHI FIEMA'U MEI HE KAUTAHA NGĀUE'OFÁ MA'Á E KAU NGĀUE'OFÁ

- Ngaahi Ako Kimu'a mo e Lolotonga 'enau ngāue
- Tokangaekina mo tokoni'i lolotonga 'enau ngāue 'i he 'ulungānga fakafonuá, tekinalé, malú, mo'ui lelei mo e tu'unga lelei.
- Pa'anga tokoni fakamāhina (kau ai e pa'anga ki he me'akai, fe'alu'aki, mo e ngaahi me'a kehe pē.)
- Tokangaekina Fakafaito'o

5. NGAAHI FIEMA'U MEI HE KOMIUNITIÍ & 'APIAKÓ MA'Á E KAU NGĀUE'OFÁ

Ko e lisi ko 'eni 'o e ngaahi fiema'ú, ko e ngaahi tokonaki ia 'oku 'oatu ki he KNA mei he 'apiakó mo e komiunitií. Kātaki 'o fakatonuki mai e ngaahi naunau mo e/pe ngaahi fale 'oku lava 'o tuku mai 'e he akó pe komiunitií ki ho'o KNA:

- Supavaisa:** fatongia'aki hono tokoni'i 'o e KNA ke fakataukei'i ki he ngāue, 'ulungānga fakafonuá, tekinalé pea 'i ai ma'u pē ke tokoni 'i he hokohoko atú
- Kaungā Ngāue:** ke ngāue mo e KNA pea kau foki ki hono tokoni'i 'i hono fakahinohino ha ngaahi taukei mo e 'ilo
- Kōmiti Fengāue'aki 'a e Kautaha Ngāue'ofá:** ko ha kōmiti 'oku kau ki ai 'a e kau taki 'o e komiunitií 'a ia 'oku nau fengāue'aki fakahangatonu mo e KNA 'i he akó pe ngaahi ngāue fakakomiunitií
- Fāmili Tauhi:** fāmili 'oku vahe'i ke tokanga'i e ako 'ulungānga fakafonua 'a e KNA mo 'ene fakafeohi ki he komiunitií
- Fale Nofó'angá:** Ngaahi fale lelei ke fili mei 'o fakatatau ki he ngaahi tu'unga pau ki he falé 'oku 'omi 'e he kautaha ngāue'ofá
- Palani Ngāue:** ko ha Palani Ngāue mahino 'i he kakato hono fakataukei'i 'o e KNA, 'i he 'uluaki māhina 'e faá
- Feitu'u Ngāue:** ko ha feitu'u ngāue pau ma'á e Tokotaha Ngāue'ofá 'i he akó (hangē ko e 'ōfisi, loki 'o e kau faiakó, etc.)
- Tokoni Makehe:**

Hiki heni 'a e Ngaahi Tokoni Makehé:

6. POLŌSEKI KI HONO FAKALAKALAKA'Í 'O E LEA FAKA-PILITĀNIÁ

Taumu'a 'o e Polōsekí: 'E ma'u 'e he fānau akó 'a e taukei lea mo e tohi 'i he lea faka-Pilitāniá, 'a ia 'e tokoni kiate kinautolu ke a'usia ha ngaahi faingamālie faka'eketēmika mo fakapolofesinale.

Hu'unga Ngāue 1: Fengāue'aki mo e kau faiakó ke fakalahi 'enau ngaahi founa fakafaiakó mo e founa fakafaiako ki hono ako'í 'o e lēsoni lea faka-Pilitāniá.

Hu'unga Ngāue 2: Fengāue'aki mo e kau faiakó ke fakalahi 'enau loto falala ki hono faka'aonga'í 'o e lea faka-Pilitāniá 'i he lokiakó.

Hu'unga Ngāue 3: Fengāue'aki mo e kau faiakó ke fakatupulaki e lavame'a 'a e fānau akó 'i he lēsoni lea faka-Pilitāniá.

Hu'unga Ngāue 4: Fengāue'aki mo e kau faiakó mo e kaungā ngāue 'i he komiunitií ke fakaivia e kakai 'o e komiunitií ke tokonia e ako 'a e fānau akó.

Ko fē 'i he ngaahi 'ekitiviti' 'a e polōsekí 'oku hā atu 'i laló te ke fiema'u ai e tokoni 'a e Tokotaha Ngāue'ofá?

	'EKITIVITĪ 'A E POLŌSEKÍ	TAFA'AKI 'OKU FAI KI AI E TOKANGÁ? YES OR NO	NGAAHI FAKAMATALÁ
HU'UNGA NGĀUE 1	'Ekitiviti 1: Kau fakataha atu mo e kau faiakó 'i ha ngaahi kulupu 'oku fakahoko ai hano tālanga'í fakamaatoato pe tau'atāina pē 'o e ngaahi founa fakafaiako ola leleí. (Fakalalakaka Fakapolofesinalé)		
	'Ekitiviti 2: Kau atu 'i hono fakahoko 'o e founa fakafaiakó mo hono siofi 'a e founa fakafaiako 'a ha taha mo ha kau faiako ke faka'ali'ali 'a e founa fakafaiako ola leleí. (Fakahoko 'a e founa fakafaiakó, siofi 'a e founa fakafaiako 'a ha taha, pea talanoa'í e ngaahi me'a ne akó mo ha fanga ki'í tokoni)		
	'Ekitiviti 3: Fengāue'aki mo e kau faiakó ke fokotu'utu'u, fa'u, liliu, pea/pē vakai'í ha ngaahi naunau ako. (Ngaahi me'a 'e lava sio ki ai, ngaahi me'a ke faka'aonga'í ki ha lēsoni, mo e ngaahi ngaahi naunau)		

HU'UNGA NGĀUE 2	<p>'Ekitivitī 1: Fakahoko mo e kau faiakó ha akoako tau'atāina pē 'o e lea faka-Pilitāniá pe pō talanoa 'o faka'aonga'i ki ai e lea faka-Pilitāniá. (Fetalanoa'aki 'i he lea faka-Pilitāniá, pōlave mo e ngaahi komiuniti ki he fakalalakaka fakapolofesinalé)</p>		
HU'UNGA NGĀUE 3	<p>'Ekitivitī 1: Faiako pe kaungā faiako ki hono ako'i 'o e lēsoni faka-Pilitāniá ki he fānau akó 'i 'apiako. (Faiako tokotaha 'i he lokiakó, tiuta 1:1, pea fakahoko foki mo ha ki'i ako makehe mo ha ni'ihii 'oku fu'u fiema'u ha tokoni makehe)</p>		
	<p>'Ekitivitī 2: Fengāue'aki mo e kau faiako 'i hono fa'u ha ngaahi faingamālie ki he fānau akó ke akoako mo fakatupulaki 'enau ngaahi taukei 'i he lea fakaPilitāniá 'i 'apiako. (Ngaahi fe'auhi lea, ngaahi fe'auhi, fanga ki'i va'inga, tulama, tulava fakalongolongo mo e mūsika)</p>		
	<p>'Ekitivitī 3: Fengāue'aki mo e kau faiakó ke palani mo fokotu'utu'u ha ngaahi 'ekitivitī makehe ke tokoni ki he pōto'i lea faka-Pilitāniá. (Pō ako, ngaahi kalapu lea faka-Pilitānia, mo e READATHONS)</p>		
	<p>'Ekitivitī 4: Faiako pe kaungā faiako 'a e founa laukonga faka-Pilitānia faingofua tahá ki he fānaú 'i 'apiako. (Faiako tokotaha 'i lokiako, tiuta 1:1, mo e ako makehe, ngaahi lēsoni tohi mo e laukongá mo e naunaú)</p>		

HU'UNGA NGĀUE 4	<p>'Ekitivitī 1: Fengāue'aki mo e kau faiakó ke palani mo fokotu'utu'u ha ngaahi 'ekitivitī 'oku fakakau atu 'a e komiunitií ki he ako 'a e fānau akó. (Poupou'i e ngaahi 'ekitivitī mo e ngaahi polokalama 'a e PTA, poupou 'a e komiunitií ki he ngaahi polokalama hili 'a e taimi akó pe polokalama makehé, ngaahi polokalama laukonga fakakomiunitií)</p>		
	<p>'Ekitivitī 2: Fengāue'aki mo e kau faiakó ke ako'i 'a e kakai 'o e komiunitií 'i he ngaahi founa 'oku fakaivia ai 'a e lava 'e he tokotaha akó 'o akó. (Laukonga 'i 'apí, ako kau kātōá, fakama'a 'o e 'apiakó mo hono fakalelei'i, ngaahi fakalelei 'i he 'apiakó)</p>		

7. 'UHINGA KI HONO KOLE 'O HA TOKOTAHA NGĀUE'OFA

KĀTAKI 'O FAKAMATALA'I MAI E 'UHINGA 'OKÚ KE FIEMA'U AI HA TOKOTAHA NGĀUE'OFA 'AMELIKA KE KNGĀUE MO HO 'APIAKÓ MO E KOMIUNITÍ	
'APIAKÓ	KOMIUNITÍ

8. FAKAMATALA FETU'UTAKI LAHI ANGE KI HE 'APIAKÓ

FATONGIÁ	HINGOÁ	TU'UNGÁ	# TELEFONÍ WHATSAPP	'IMEILI FACEBOOK
SUPAVAISA				
KAUNGĀ NGĀUE 1				
KAUNGĀ NGĀUE 2				
KAUNGĀ NGĀUE 3				
KAUNGĀ NGĀUE 4				
KAUNGĀ NGĀUE 5				
KAUNGĀ NGĀUE 6				

9. FAKAMATALA FETU'UTAKI LAHI ANGE KI HE KOMIUNITIÍ

FATONGIÁ	HINGOÁ	TU'UNGÁ	# TELEFONÍ WHATSAPP	'IMEILI FACEBOOK
KAUNGĀ NGĀUE 1				
KAUNGĀ NGĀUE 2				
KAUNGĀ NGĀUE 3				
KAUNGĀ NGĀUE 4				
KAUNGĀ NGĀUE 5				
KAUNGĀ NGĀUE 6				
KAUNGĀ NGĀUE 7				

FAKATOKANGA'I ANGE: 'OKU MAU FIE FAKAMANATU ATU, 'OKU FAKAMAHINO'I ATU 'E HE KAUNGĀUE'OFÁ 'A E NGAHI ME'Á NI:

1. 'Oku 'IKAI to'o 'e he Tokotaha Ngāue'ofá ha ngāue mei ha Tonga.
2. 'Oku ngāue 'a e Tokotaha Ngāue'ofá ki he ngaahi fiema'u angamaheni 'i he tu'unga ma'ulalo tahá.
3. 'Oku fakamamafa'i 'e he ngāue 'a e Tokotaha Ngāue'ofá 'a e fengāue'aki fakataha ke langakí mo e feako'akí.
4. 'Oku totonu ke hoa ngāue 'a e Tokotaha Ngāue'ofá mo e kakai Tongá 'i he 'ekitiviti pe polōseki kotoa pē he 'oku fekau'aki ia mo e ngāue **KOTOA PĒ**.

10. NGA AHI FAKAMO'ONI FAKA'OSI KI HONO TALI 'O E KOLÉ

	FAKAFOFONGA MEI HE 'APIAKÓ	FAKAFOFONGA MEI HE KOMIUNITÍ
HINGOÁ (TOHINIMA)		
FAKAMO'ONI		
TU'UNGA		
'AHO		